

שיא הצנינות

קריאה לעמי ערב

עם היוודע דבר ההתקפה על המסוס בציריך, הגשנו מייד הצעה דחופה לסדר היום. מכיוון שכן נהגו גם סיעות אחרות, מסרה הממשלה הודעה, ובעיקבותיה מסרו דוברי הסיעות הודעות. להלן עיקר הודעתנו:

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה.
עוד לפני שנגנה את החבלנים, נעלה על נס את אומץ הלב, כושר התושייה, ומידת ההקרבה העצמית של האיש ש"הגן על המסוס, נוסעיו וציוותו. כל עוד יש לוחמים כאלה לישראל, נעמוד מול כל סכנה ביטחונית.

תקריט זו מוכיחה כי עדיין מצטיינים כוחות הביטחון בתכונות החשובה ביותר: אין הם מזלזלים באויב.

מה שמחמיר את הסכנה הוא שח"אירגון המתקרא, "החזית העממית לשיחרור פלסטין", שביצע פעולה זו, נמציא עתה הצרכים של התמרדות כלפי ה"מימדת הערבי הנאצרי. בעבר נהנה אירגון זה מתמיכתו של גמאל עבד-אל-נאצר, שראה בו מכשיר לצימצום השפעתו של אירגון "אל-פתיח", שפעל אז בניגוד ל"ממותיו בעולם הערבי. לאחרונה כרת נשיא מצרים ברית עם מנהיג "אל-פתיח", ואף כסר לידו את האירגון לשיחרור פלסטין. "חזית השיחרור" ראתה את עצמה מקופחת, ועתה היא קיצונית ביותר בין כל אירגוני החבלה... בית זה מאוחז בניגוי מעשה-חבלה זה, שיכול היה להביא לאסון מחריד ולהרוג סיטוני על אזרחים. בית זה מאוחד גם בהחלטה לחוש להגן על נתיבי האוויר בכל הדרכים היעילות.

יש וכוח על השאלה מהי הדרך היעילה. מתחנו ביקורת על יעילותה של פעולת-הגמול בביירות. בעת הדיון עליה השמענו מעל דוכן זה את האזהרה לא היא לא מנע בחבלנים, וממילא לא תמנע פעולות נוספות מסוג זה. צר לנו שניתוח זה הוכח כנכון.

המלחמה באירגוני-החבלה אינה מל-חמה צבאית בעיקרה, וגם נבחרת האי-שית של אנטי-הביטחון לא תשים לה קץ. אני חוזר על דבריו של ראש המטה הכללי, שהכריז לא מכבר שוב שאין אפשרות צבאית לחסל מלחמת-טירור, וכי רק פיתרון מדיני לבעייתם של ה"פלסטינים יחסל את מוקד הטיור. האסקלציה של מערכת הטיור לא תשרת את עמין השלום בארץ ובמרחב. כאיש ששם את השלום בראש מאווייו, כאיש המאמין בשלום שיבוא תוך הסדר בין ישראל והעם הפלסטיני, תוך סי-פוק הזכויות הלאומיות של שני העמים בארץ, אני פונה אל ממשלות-ערב ואל בני העם הפלסטיני, בדרישה נמרצת למנוע אסקלציה זו.

למטבע הטיור יש שני צדדים. אל נביא למצב שבו ייחיה המרחב שלנו כולו מנותק מנתיבי אוויר על העולם.

כל ההסתייגויות האלה נידחו פה אחד. לשיא החוצפה הגיע שוב המרכז החופשי, שלא הצביע בעד הסתייגותי שהסכומים ישולמו לפי תוצאות הבחירות הבאות (המ"ח פרעל, כנראה, מתוך ההנחה הפכירה, כי עולם לא יקבל ארבעה מנדטים). ואחרי הצבעה זו: אם ח"כ אליעזר שוסטק ממ"ח והכריז כי עמדת סיעתו היא שיש לממן את הבחירות לפי התוצאות שיהיו! נראה כי הסיעה היא מאמינה באמת שאפשר לטמטם את כל העולם, וכי הציבור כישל לאדיוט.

אגב, כמה חכמה חכמה אמרו לי, לאחר מכן, כי רצו להצביע בעד כל ההסתייגויות שלנו, אילו היה להם חופש-ההצבעה. כשיתות פרטיות לא טען איש כי הסתייגויותינו אינן הגיוניות.

שוחד על-ידי הסעה

לאחר כן דחתה הכנסת שתי הסתייגויות אחרות שלנו. האחת בצה לאסור איסור מוחלט על המפלגות להסיע בוחרים לקלפי. הצענו שהמדינה עצמה תסיע בוחרים הוקקים לכך — ואולי שכלל יהיו כל הנסיעות חנים ביום הבחירות.

אורי אבנרי: טעיף זה המוצע עלייכם, יותר מכל טעיף אחר בהצעת-החוק, מעיד על סיבה של הצעה... את הנסיעות הארוכות, בין היישובים, שהן לא יקרות, שהן לא כדאיות לכם — אותן אתם מואלים בטובכם להעביר לחשבון המדינה, שהיא תישא בעול זה. ואילו את הנסיעות הקצרות, בתוך היישובים, כאשר נדמה לכם שהרווח למפלגה לכל ראש הוא יותר גדול מן ההוצאה — את זה אתם מבקשים להשאיר לעצמכם. זה לא כן ולא ישר, והציבור יבין את זה היטב.

לאחר מכן הצענו כי מבקרי-המדינה יבקר את חשבונות המפלגות במשך שנה לפני ושנה אחרי הבחירות, כדי לבדוק זיופים. לביקורת, המוצעת, המשתרעת רק על שישה שבועות של מערכת הבחירות, אין ערך רב.

גם הסתייגות זו נידחתה, כמובן, על-ידי המפלגות.

העיסקה של כהן-צידון

ההסתייגות האחרונה שלנו תבעה למחוק את ההקצבה הכפולה של ארבעה מנדטים — או להוריד אותם מגז"ל, או מהמרכז החופשי. תוך כדי כך עמדתנו על הפרשה הכפולה של ח"כ שלמה כהן-צידון — שהצטרף למרכז החופשי ביום האחרון לפני קביעת ההקצבות הסופיות לסיעות. (לפני הצעת-החוק המקורית, לא עמד כהן-צידון לקבל שום הקצבה בכלל, כי לא הוכר כסיעה. לכן עבר ברגע האחרון ממש למרכז החופשי — על-פי הסכם שפרטיו לא פורסמו ויגיש בוררים די צרכם, אך המתייחס בלי כל ספק לסכום זה.)

על כך אמרתי:

אורי אבנרי: יש פה תופעה של סיעה של ארבעה חברי-כנסת, סיעת המרכז החופשי. ארבעה אלה לא ירדו משום סיעה, מכיוון שהסיעה שממנה פרשו נשארה לפי הדוק במלוא כוחה. של 26 חברי-כנסת. צצה סיעה חדשה שלא באה משום מקום לפי החוק, והגדילה את מספר חברי-הכנסת ל-124.

פרשה זו מוכיחה עד כמה חזק זה מבוסס על קנוניות. אילו היה נקבע קריטריון — הרכב הכנסת ביום הראשון שלה, הרכב הכנסת ביום האחרון שלה, או הרכב הכנסת היום — היית מביין זאת. אך במקום לקבוע קריטריון כזה, חיברו רשימה של שמות. יש פה דבר מוזר מבחינה ציבורית. יש סיעת המרכז החופשי. היא לא התייצבה מעולם לבחירות. איננו יודעים מה דעת הבורח עליה. היא נולדה כתוצאה מהשתלשלות מסוימת בתוך סיעת גז"ל. עכשיו היא מקבלת, לפי הצעת החוק, כחצי מיליון לירות, אפילו אם לא תעבור את אחוז-החסימה בבחירות הבאות.

ניקח, לעומת זאת, את מק"י. מפלגה זו עמדה למיבחן הבחור, קיבלה כ"כ וכך קולות. ודאי לא היה לה קול, אבל היא עברה את אחוז-החסימה. היא מקבלת הקצבה של 120 אלף לירות. לעומת זאת ישנה שאף אחד אינו יודע מה כוחה הציבורי האמיתי, ואם בכלל יש לה כוח ציבורי או לא, נקבע לה באופן שרירותי סכום של חצי מיליון לירות על-חשבון משל המיסים.

... בכל מישאלית דעה-הקהל, בלי יוצא מן הכלל, קיבלה סיעה זו 1%, 1.5%, ופחות. לפי המישאלים, 29% אם היא תעבור את אחוז-החסימה.

אם כן, לפי מה נקבע הסכום של חצי מיליון לירות? אילו היתה סיעת גז"ל מתנדבת ואומרת: אני מתירת על 480 אלף לירות — זה היה דבר יפה. היא לא עשתה זאת.

עכשיו באה פרשה המעידה על אופי החוק אולי יותר מכל דבר אחר. לפני שבועיים קם את חברה-הכנסת כהן-צידון והכריז בפאתוס האופייני לו: אני הולך לבחירות, הקמתי סיעה עצמאית, אני הולך לבחירות כסיעה עצמאית. שלושה ימים אחרי זה קראנו לפתע בעיתונות שחברי-הכנסת כהן-צידון הצטרף למרכז החופשי. זה קרה במיקרה ביום האחרון לפני שנקבעה רשימת ההקצבות לפי חוק זה. והו הקשר בין שני התאריכים? שדוע מצא חברי-הכנסת כהן-צידון את דרכו האידיאלוגית אל סיעת המרכז החופשי דווקא ביום שגז"ל היום האחרון קיבלת 120 אלף ל"י מידי חברי-הכנסת קרגמן וברנע, 120 אלף ל"י נוספות מטכ"פי משל-המיסטים? זה מעיד קצת על האסתטיקה הכללית של הצעת-החוק!

ויקטור שמיטוב: זה מעיד על אסתטיקה, אבל לא של הצעת-החוק.

אורי אבנרי: הצעת-החוק גרמה לזה.

כשהיינו ילדים, היינו משחקים בהגדרות של "שיא". למשל: מה זה שיא הרעש (שני שלדים מתנשקים על גג של פח). עכשיו אפשר להוסיף למישחק זה ולשאל: מה זה שיא הצנינות? התשובה ניתנה השבוע על-ידי סיעת המרכז החופשי, בעת הטיפול בחוק מימון המפלגות.

בעלי הקנונייה שהולידה את החוק — חברי-הכנסת קרגמן ובאדר — החליטו מראש לשתום את פיה של סיעה קולנית זו על-ידי תשלום. למרות שהסיעה נולדה לגמרי במיקרה, ולא עמדה מעולם במיבחן של בחירות, הוקצב לה סכום של 360 אלף לירות, כאילו נבחרה על-ידי הבוחר — ואותו סכום לא הורד מהקצבת גז"ל. כלומר: משלם-המיסים הסבלן ישלם פעמיים עבור מנדטים אלה של הימין הקיצוני.

כל זה בא, כמובן, כמעשה-חדש של קרגמן. לכן התנהג המ"ח כמו ילד טוב: הוא לא הצביע נגד החוק בקריאה הטרומית, וגם לא בקריאה הראשונה. הוא גם לא הגיש שום הסתייגות עקרונית נגד החוק בחודש, אלא רק הסתייגות שולית (הוא רק דרש זכות להוציא יותר כסף מכפי שנקבע לו בחוק).

גם בקריאה השנייה התנהג המ"ח כמו ילד לדוגמה. הוא לא הצביע נגד אף אחד מטעמי החוק.

כל זה נמשך עד הרגע האחרון. בהצבעה שלפני-האחרונה אושר החוק ההקצבה למרכז החופשי, שקצבה בינתיים ל-480 אלף ל"י, שוב בחסדו של קרגמן ובאישורו של באדר, כי בינתיים הצטרף שלמה כהן-צידון לסיעה זו, בנסיבות מסופקות ביותר, כדי לקבל הקצבה שאחרי לא היה מקבל. איש לא פיקפק בכך לרגע שהצטרף פות זו באה על רקע השלום זה, ותו לא.

ובכן, בהצבעה לפני-האחרונה אושרה הקצבת-הענק של המ"ח, והוא היה סוף-סוף בטוח בכספו. ואז, בהצבעה האחרונה —

כהן-צידון

שוסטק

"משלם-המיסים ישלם"

התרוממו לפתע ידי המ"ח נגד החוק. אותו חוק, שהם תמכו בו ועזרו לו בכל שלביו — הם הצביעו נגדו אחרי שכספם היה בטוח לגמרי.

למה? כרי שייאמר בעיתונות וברדיו שהצביעו נגד. לפי אותה שיטה נהגה מק"י — שתמכה בחוק בכל שלביו, והצביעה לפתע בהצבעה הסופית נגדו.

בצורה זו ניסו המצביעים לשמש עובדה פשוטה, הרשומה כדון בכררי-הכנסת: שהסיעה היחידה שהצביעה נגד החוק בכל שלביו, שהגישה נגדו הסייגויות עקרוניות, שלחמה מלחמת-יחיד נגד חיקוק בלתי-אסתטי זה — היתה סיעתנו.

מימון — או חלוקת שלל?

את הסתייגויותינו העקרוניות בנינו בצורה של ארבע אפשרויות שונות — זו אחר זו, כדי לתת לכנסת את האפשרות לבחור תחילה באפשרות הטובה ביותר, ולאחר מכן באפשרות שנייה, פחות טובה, אך סבירה, וכי.

אפשרות ראשונה: המדינה כלל לא תממן מפ"לנות, אלא רק את הבחירות עצמן. כלומר: המדינה לא תשלם שום סכום שהוא לשום מפלגה, אלא תעמיד לרשות המפלגות, על פי פתח צוק, את כל האמצעי-הבחירות: הרדיו, הטלוויזיה, לוחות-המודעות, פלאקאטים, מודעות בעיתונות וכי.

אפשרות שנייה: אם עיקרון זה לא יתקבל, יוח"ל על מימון המפלגות עצמן, לא יהיה מימון זה על פי תוצאות הבחירות האחרונות, אלא הבחירות הבאות. כל רשימה תקבל מימון בסך 10 ל"י עבור כל קול שתקבל בבחירות, כך שהבוחר עצמו יחילס באופן דמוקרטי למי ילך נספן. רשימה חדשה, שתוכה במנדט, תקבל את אותו הסכום.

כדי לאפשר לרשימות לנהל מערכת-בחירות, תשלום לכל אחת מפרנע בסך חצי הישגה בבחירות הקודמות — כלומר, 5 ל"י לכל קול שקיבלה בבחירות האחרונות.

אפשרות שלישית: אם לא יתקבל עיקרון זה של תשלום לפי התוצאות בבחירות הבאות, יישטר המפתח לפי הבחירות האחרונות, יש להוריד באופן דראסטי את הסכומים, כלהלן: כל סיעה תקבל 120 אלף ל"י, ועבור כל ח"כ נוסף שיש לה תקבל 30 אלף ל"י בלבד. זה היה חוסך כתשעה מיליון ל"י, ומגביל בהרבה את הבידוד המזועזע בבחירות.

אפשרות רביעית: אם גם זה לא יתקבל, יש להוריד לפחות את מיספר חברי-הכנסת ל-120. כלומר: לשלם את הסכומים לפי חלוקת הסיעות בכנסת ביום פתיחת מערכת-הבחירות. זה היה הוריד, באופן מעשי, 480 אלף ל"י מגז"ל.

הרשימה השחורה של השר גלילי

פרשת הצנוורה בטלוויזיה עלתה בצורה של שתי הצעות לסדר-היום. אחי רי שהשר גלילי הכחיש את דברי המצי עיני מכל, וכל קמנו להציע את העברת העניין לדיון בוועדה. נאומנו, שנישא באווירה של הפרעות תכופות, שרובן לא נרשמו בפרוטוקול, עורר את זעם השר גלילי, והוא חזר לדוכן כדי לאמר כי זהו "נאום מופלג ומעוות", והוטר תחת "אשיות קיומנו הדמוקרטי".
הצעתנו נדחתה ב-26 קולות (המערך, ל"ע, מק"י) נגד 21 קולות (גז"ל, מ"ח, ר"ח ואני). 5 נמנעו (מרדכי בן-מורת, אגו"י ומפ"ל) ובכך הכריעו את הכף. להלן נוסח נאומנו:
אורי אבנרי: כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אמר כבר הנשיא לינקולן שאפשר לרמות חלק מהאנשים כל הזמן, אפשר לרמות את כל האנשים חלק מהזמן, אך חוששני שהשר גלילי אינו דוגל בהם. שך האימרה: ש"אפשר לרמות את כל האנשים כל הזמן".